

ISLANDZKI SURVIVAL KIT

CZĘŚĆ XII

MAŁGORZATA MORAWSKA

WWW.ZDOBYWCYSWIATA.COM

SPIIS TREŚCI

Mamma Björns er íslensk strona 3

Jego tata, jej mąż, ich dziecko strona 5

Islandzkie znaki drogowe strona 10

MAMMA BJÖRNS ER ÍSLENSK

Fjölskylda [fjojlskylda] - rodzina

Ostatnio poznaliśmy słownictwo związane z tematem "rodzina". Tym razem je utrwalimy, powtórzymy nazwy narodowości, dowiemy się, jak zwracać się do przyjaciół, chłopaka/dziewczyny, męża/żony. W tekstach przemycimy też trochę gramatyki 😊

W języku islandzkim mamy 2 słowa oznaczające przyjaciela: **vinur** (przyjaciel, rodzaj męski) i **vinkona** (przyjaciółka, rodzaj żeński). Chłopak i dziewczyna w rozumieniu "sympatia" to: **kærasti** /kajrasti/ - chłopak sympatia i **kærasta** /kajrasta/ - dziewczyna sympatia (samo **kæar** oznacza "drogi", "ukochany").

Przeczytaj tekst o rodzinie Björna. Postaraj się z niego zrozumieć jak najwięcej, analizując słówka w słowniczku. Przetłumaczony tekst znajdziesz na następnej stronie (sprawdź się!). 😊

Fjölskylda Björns

Fjölskylda Björns er mjög stór. Pabbi hans heitir Kári og mamma hans heitir Inga. Þau eru foreldrar Björns. Amma hans heitir Gunnhildur og afi hans heitir Leifur. Björn á líka langömmu og langafa – langamma hans heitir Inga (eins og mamma hans) og langafi hans heitir Ólafur. Björn á tvö systkini. Systir hans heitir Kristín og bróðir hans heitir Jón. Kristín er gift og maðurinn hennar heitir Þór. Kristín og Þór eru hjón. Þau eiga eitt barn, stelpu sem heitir Ásta. Ásta er frænka Björns. Jón er giftur og konan hans heitir Elín. Þau eiga líka eitt barn, strák sem heitir Magnús. Magnús er frændi Björns.

Słowniczek

stór – duży
foreldrar (pl.) – rodzice
hans – jego
amma (f.) – babcia
afi (m.) – dziadek
á (frá eiga + acc.) – ma, posiada
langamma (f.) – prababcia
langafi (m.) – pradziadek
tvö – dwa
systkini (pl.) – rodzeństwo, brat i siostra

Możesz posłuchać tekstu [tutaj](#).
Znajduje się po krótkim dialogu.
Nagranie dotyczy całego działu,
dlatego trzeba poczekać na właściwy
fragment, ok. 0:44. Unit 3 (słuchanki są
za darmo, ale trzeba założyć konto.)

MAMMA BJÖRNS ER ÍSLENSK

Słowniczek

systir (f.) – siostra

bróðir (m.) – brat

gift/giftur – zamężna/żonaty

maður (m.) – mężczyzna, mąż

hennar – jej

hjón (pl.) – małżeństwo (para ludzi)

barn (n.) – dziecko

stelpa (f.) – dziewczynka

sem – kto

frænka (f.) – bratanica, siostrzenica, kuzynka, ciocia, krewna

kona (f.) – kobieta, żona

eitt – jeden

strákur (m.) – chłopiec, chłopak

frændi (m.) – bratanek, siostrzeniec, kuzyn, wujek, krewny

dóttir (f.) – córka

sonur (m.) – syn

Przećwicz słówka ze słowniczka tu

Jeśli udało Ci się przeanalizować słowniczek i zrozumieć przeczytany tekst, możesz teraz sprawdzić się z polskim tłumaczeniem poniżej.

Rodzina Björna jest bardzo duża. Jego tata ma na imię Kári, a jego mama ma na imię Inga. Oni są rodzicami Björna. Jego babcia ma na imię Gunnhildur, a jego dziadek ma na imię Leifur. Björn ma też prababcię i pradziadka — jego prababcia ma na imię Inga (tak samo jak jego mama), a jego pradziadek ma na imię Ólafur. Björn ma dwoje rodzeństwa. Jego siostra ma na imię Kristín, a jego brat ma na imię Jón. Kristín jest zamężna, a jej mąż ma na imię Þór. Kristín i Þór są małżeństwem. Mają jedno dziecko, dziewczynkę, która ma na imię Ásta. Ásta jest krewną Björna. Jón jest żonaty, a jego żona ma na imię Elín. Oni też mają jedno dziecko, chłopca, który ma na imię Magnús. Magnús jest krewnym Björna.

JEGO TATA, JEJ MĄŻ, ICH DZIECKO

A teraz trochę gramatyki, którą udało nam się przemyścić w tekście o rodzinie. W czytance pojawiają się tzw. formy dzierżawcze, czyli takie słowa, które mówią o przynależności, tak jak w tytule: **jego** tata, **jej** mąż, **ich** dziecko - wyrazy jego, jej i ich to zaimki dzierżawcze.

Co mamy w naszym tekście?

W czytance pojawiają się przede wszystkim:

- **hans** = jego
 - **hennar** = jej
 - **pau** = oni / one / oni dwoje
- a w kontekście: ich, gdy z sensu zdania wynika posiadanie

Przykłady z czytanki:

Pabbi **hans** heitir Kári. = **Jego** tata ma na imię Kári.

Amma **hans** heitir Gunnhildur. = **Jego** babcia ma na imię Gunnhildur.

Kristín er gift og maðurinn **hennar** heitir Þór. = Kristín jest zamężna, a **jej** mąż ma na imię Þór.

pau to zaimek osobowy, nie dzierżawczy wprost. Znaczy: oni, one, oni dwoje, tamci dwoje / ta para

Ale kiedy czytasz:

Pau eiga eitt barn, to po polsku tłumaczysz: Oni mają jedno dziecko czyli sens dzierżawczy „ich dziecko” jest zawarty w czasowniku eiga = mieć, posiadać.

To ważne, bo islandzki często nie potrzebuje osobnego słowa „ich” tam, gdzie relacja wynika z czasownika.

JEGO TATA, JEJ MAŻ, ICH DZIECKO

Na przykład:

- Kristín og Þór eru hjón. Þau eiga eitt barn. = Kristín i Þór są małżeństwem. Mają jedno dziecko.

Nie mówi się tu osobno "ich dziecko", bo wystarcza **þau eiga**.

Konstrukcja „Björns” — dopełniacz imienia

Bardzo ważna forma dzierżawcza w tekście to nie tylko zaimki, ale też dopełniacz imienia.

Przykład:

fjölskylda Björns = rodzina Björna

- Björn = Björn
- Björns = Björna

To islandzki dopełniacz, który pokazuje przynależność. Spójrzmy na inne przykłady:

frænka Björns = krewna Björna

frændi Björns = krewny Björna

Czyli islandzki ma dwa częste sposoby wyrażania posiadania:

1. rzeczownik + **zaimek**

np. pabbi **hans** = jego tata

2. rzeczownik + **forma dopełniacza tworzona od imienia**

np. fjölskylda Björns = rodzina Björna

JEGO TATA, JEJ MAŻ, ICH DZIECKO

Uwaga na szyk zdania!

Szyk zdania to sposób, w jaki układamy poszczególne części zdania, by utworzyć poprawną i zrozumiałą wypowiedź. Każdy język ma naturalny dla siebie szyk zdania, który często nie jest taki sam, jak szyk zdania ojczystego. Doskonale to widać na przykładzie islandzkich zwrotów opisujących przynależność.

np. pabbi **hans** = jego tata

W języku polskim zaimek dzierżawczy stawiamy przed rzeczownikiem, czyli mówimy jego tata, a nie tata jego. W języku islandzkim jest na odwrót, najpierw pojawia się rzeczownik, tu **pabbi** (tata), a po nim zaimek dzierżawczy, czyli **hans** (jego).

Przejdźmy do ćwiczeń. Samo czytanie nie wystarczy 😊 Odpowiedzi znajdziesz na końcu ćwiczeń. Ważne jest jednak, by najpierw zrobić samodzielnie ćwiczenia, a dopiero potem sprawdzić. Jeśli coś będzie niejasne, napisz do mnie!

Ćwiczenie – formy z tekstu „Fjölskylda Björns”

1. Uzupełnij brakujące formy: hans albo hennar

1. Pabbi ___ heitir Kári.
2. Mamma ___ heitir Inga.
3. Amma ___ heitir Gunnhildur.
4. Afi ___ heitir Leifur.
5. Systir ___ heitir Kristín.
6. Bróðir ___ heitir Jón.
7. Maðurinn ___ heitir Þór.
8. Konan ___ heitir Elín.

JEGO TATA, JEJ MAŻ, ICH DZIECKO

2. Połącz islandzkie wyrażenia z polskimi

- pabbi hans
- mamma hans
- systir hans
- bróðir hans
- maðurinn hennar
- konan hans
- a. jego brat
- b. jego tata
- c. jego siostra
- d. jego żona
- e. jego mama
- f. jej mąż

3. Uzupełnij zdania słowami: foreldrar, barn, hjón, frænka, frændi

- Kári og Inga eru _____ Björns.
- Kristín og Þór eru _____.
- Pau eiga eitt _____.
- Ásta er _____ Björns.
- Magnús er _____ Björns.

4. Przetłumacz na polski

- Pabbi hans heitir Kári.
- Amma hans heitir Gunnhildur.
- Systir hans heitir Kristín.
- Maðurinn hennar heitir Þór.
- Konan hans heitir Elín.

5. Przetłumacz na islandzki

- jego tata
- jego mama
- jego siostra
- jego brat
- jej mąż
- jego żona

6. Uzupełnij zdania odpowiednim słowem: stór, systkini, giftur, gift, barn

- Fjölskylda Björns er mjög _____.
- Björn á tvö _____.
- Jón er _____.
- Kristín er _____.
- Pau eiga eitt _____.

JEGO TATA, JEJ MAŻ, ICH DZIECKO

Odpowiedzi

1. Uzupełnij brakujące formy

1. Pabbi hans heitir Kári.
2. Mamma hans heitir Inga.
3. Amma hans heitir Gunnhildur.
4. Afi hans heitir Leifur.
5. Systir hans heitir Kristín.
6. Bróðir hans heitir Jón.
7. Maðurinn hennar heitir Þór.
8. Konan hans heitir Elín.

2. Połącz islandzki z polskim

1. pabbi hans — b. jego tata
2. mamma hans — e. jego mama
3. systir hans — c. jego siostra
4. bróðir hans — a. jego brat
5. maðurinn hennar — f. jej mąż
6. konan hans — d. jego żona

3. Uzupełnij zdania

1. Kári og Inga eru foreldrar Björns.
2. Kristín og Þór eru hjón.
3. Þau eiga eitt barn.
4. Ásta er frænka Björns.
5. Magnús er frændi Björns.

4. Przetłumacz na polski

1. Jego tata ma na imię Kári.
2. Jego babcia ma na imię Gunnhildur.
3. Jego siostra ma na imię Kristín.
4. Jej mąż ma na imię Þór.
5. Jego żona ma na imię Elín.

5. Przetłumacz na islandzki

1. jego tata — pabbi hans
2. jego mama — mamma hans
3. jego siostra — systir hans
4. jego brat — bróðir hans
5. jej mąż — maðurinn hennar
6. jego żona — konan hans

6. Uzupełnij zdania

1. Fjölskylda Björns er mjög stór.
2. Björn á tvö systkini.
3. Jón er giftur.
4. Kristín er gift.
5. Þau eiga eitt barn.

ISLANDZKIE ZNAKI DROGOWE

W Islandii znaki drogowe są w dużej mierze zgodne z europejskim stylem: znaki ostrzegawcze są zwykle trójkątne z czerwoną obwódką, zakazy często okrągłe, a drogowskazy bywają niebieskie. W praktyce, przez warunki terenowe i pogodę, szczególnie ważne są ostrzeżenia dotyczące zwężeń, stromych zjazdów, śliskiej nawierzchni, spadających kamieni i mostów jednopasmowych. Jest sporo znaków ostrzegających przed rodzajem drogi, czy zwierzętach. Zapoznaj się z niektórymi z nich i dopasuj 4 obrazki do odpowiednich znaków. Za tydzień rozwiniemy ten temat! 😊

umferðarskilti – znak drogowy

einbreið brú – most jednopasmowy

To jeden z najbardziej „islandzkich” znaków. Na Islandii jest sporo mostów jednopasmowych, więc kierowcy muszą uważać, kto ma pierwszeństwo.

möl – szuter / droga szutrowa

kindur á vegi – owce na drodze

fallgrjót – spadające kamienie

Na trasach przy górach i klifach to bardzo realne ostrzeżenie. Islandia ma surowy krajobraz, więc ten znak nie jest tylko dekoracją.

einbreið göng – tunel jednopasmowy

To kolejna ciekawostka z islandzkich dróg. Niektóre tunele mają tylko jeden pas albo mijanki.

Óbrúuð á(r) – bród / rzeka(rzeki) bez mostu

Ten znak ostrzega, że na trasie trzeba przejechać przez rzekę bez mostu.

Varúð! Hreindýr. - Uwaga! Renifery

DZIĘKUJĘ ZA DWUNASTE SPOTKANIE!

DO ZOBACZENIA ZA TYDZIEŃ!

MAŁGORZATA MORAWSKA
WWW.ZDOBYWCYSWIATA.COM